

Doktorn har ordet

sept. 2021

Vilken sommar det har varit! Och nyss gick det årliga internationella Alzheimerforskningsmötet av stapeln, denna gång i Denver. På grund av Covid hölls mötet även digitalt; det var omöjligt att även som fullvaccinerad få inresetillstånd till USA.

Årets möte bjöd på ett antal riktiga ljusglimtar. Vårens amerikanska godkännande av ett nytt läkemedel mot Alzheimers sjukdom, aducanumab, som har tagits fram av Biogen, har rört upp starka känslor. Läkemedlet är en antikropp riktad mot de amyloidklumpar som ansamlas i hjärnvävnaden vid Alzheimers sjukdom. Dessa klumpar stör nervcellernas kommunikation och bidrar till den nervcellsförtvining som orsakar närminnessvikten och övriga symptom vid Alzheimers sjukdom. Läkemedlet minskar klumparna, men den kliniska effekten på patienterna har varit ifrågasatt. Dessutom är läkemedlet dyrt (det beräknas kosta en kvarts till en halv miljon svenska kronor per år). Var det verkligen rätt av den amerikanska läkemedelsmyndigheten att lämna ett godkännande utan tydliga effekter på symptomen?

Jag tror att detta läkemedel kommer att funka. Samtidigt tror jag inte att det kommer att vara det perfekta läkemedlet och det är flera konkurrenter på gång med fler lovande läkemedelskandidater. Dessa presenterade fantastiska resultat på mötet i Denver. Läkemedelsbolaget Lilly visade att en antikropp (donanemab) som riktar sig mot en speciell klumpspecifik form av beta-amyloid snabbt minskade klumparna i de inkluderade patienternas hjärnor. Men inte bara det: nervcellsskademarkörerna blev också mer eller mindre normala och sjukdomen verkade stanna upp kliniskt. Detta kunde åstadkommas på mindre än ett år. Därefter kunde man sätta ut läkemedlet och sjukdomen verkade inte komma tillbaka under uppföljningstiden (och skulle den göra det finns det inget som hindrar att man ger en ny kur).

Ett annat läkemedelsbolag, Eisai, har genomfört en stor klinisk prövning av den antikropp som Uppsala-baserade BioArctic har forskat fram: lecanemab (kallades tidigare BAN2401). Den riktar sig mot en speciell löslig form av beta-amyloid och verkar även den ta bort klumparna och bromsa sjukdomen ganska tydligt.

Båda dessa läkemedelsbolag går nu in med ansökningar hos den amerikanska läkemedelsmyndigheten om ett godkännande liknande det som aducanumab fick och jag kan inte tänka mig annat än att det kommer att gå igenom.

Då kommer vi på kort tid att ha tre nya läkemedel godkända i USA för behandling av Alzheimers sjukdom. Läkemedlen måste i dagsläget ges som intravenös infusion på sjukhus en gång i månaden, men intensiv forskning pågår på att ta fram varianter för injektion i underhudsfettet, vilket man skulle kunna ge sig själv. Detta, sammantaget med möjligheten att se detta som en hjärnrensande kur på 6–12 månader med uppföljning för att säkerställa att sjukdomen inte kommer tillbaka med hjälp av de blodtester vi har forskat fram i Mölndal, gör att jag faktiskt tror att detta kommer att utveckla sig till en kostnadseffektiv behandling av lindrig till måttlig Alzheimers sjukdom över stora delar av världen. Hur fort det kommer att gå i Sverige är i dagsläget oklart. Det finns hursomhelst fler anledningar än någonsin tidigare att hoppas på att vi snart kommer att kunna prata om Alzheimers sjukdom som en behandlingsbar och kanske till och med botbar demensorsakande sjukdom.

Varma hälsningar och ha en fin höst!

Henrik